



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Disputatur de ordine partium libri Danielis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Græcas, in quibus tantum abest ut ulla discriminis nota distinguatur Daniel Sufannæ patronus à Daniele Propheta, ut potius ab hac Sufannæ historia initium capiat Danielis Prophetia, servato scilicet ordine temporum, quod Daniel etiam tum duodecim annorum puer ab hoc facinore inclarescere cœperit, atque hoc primum virtutis & sapientie specimen ediderit. Opponimus & Synopsos Auctorem, & Sulpitium Severum, & Eusebium quoque ipsum, qui historiae Sufannæ eundem locum assignant. Dico præterea, ne Daniele quidem Beli ac Draconis domitorem, alium videri à Propheta. Comparetur narrationis hujus initium: *Erat autem Daniel convirva Regis, & honoratus super omnes amicos ejus, cum his sexti capituli: Daniel superabat omnes Principes & Satrapas, quia Spiritus Dei amplior erat in illo. Porro Rex cogitabat constituere eum super omne regnum: unde Principes & Satrapæ querebant occasionem, ut invenerint Daniele ex latere Regis; eundem significari dices. Cur ergo, inquires, olim in exemplaribus Septuaginta Senum, alteri Danieli eversio Beli & Draconis interfectio, alteri item Scriptori, Habacuco videlicet, hujus historiae narratio tribuebatur? Per mihi similis veri videtur mox allata Hieronymi conjectura, qui Danielis interpretationem Septuaginta viris adscriptam, *Ἰουδαίων* fuisse suspicatur. Ad stipulatur huic opinioni summa Interpretis licentia, qui pessima fide opus hoc Græce convertit. Audiamus eundem Hieronymum: *Exceptis Septuaginta Translatoribus, qui hæc omnia nescio qua ratione præterierunt, tres reliqui interpretati sunt. Unde iudicio magistrorum Ecclesie editio eorum in hoc Volumine repudiata est, & Theodotionis vulgo legitur, quæ & Ebraeo, & cæteris Translatoribus congruit. Unde & Origenes in nono Stromatum volumine asserit se quæ sequuntur ab hoc loco in Propheta Daniele, non juxta Septuaginta Interpretes, qui multum ab Ebraica veritate discordant, sed juxta Theodotionis editionem differere. At fluxam illam in interpretando fidem plane alienam fuisse à Septuaginta Senibus alio libro ostendimus. Cum ergo artifex interpretationis hujus, homo videatur fuisse ingenii immodici, & nimium sibi permittentis, credibile est ipsum conjectasse, postremi capituli, quo Beli & Draconis narratur historia, auctorem fuisse Habacucum Prophetam, quod mirificum ejus illic narretur facinus, & reliquis fere Prophetis solenne sit casus suos ac vilâ memoriæ prode, idemque proinde Habacucum sibi faciendum censuisse: atque hæc demum conjectura ita delectatum fuisse Interpretem, ut jam non tanquam conjecturam, sed ut rem indubitam in fronte capituli hujus adscripserit. Atque hanc ipsam**

Athan. Synopf.
Sulp. Sev.
Chron. libr. 1.
Euseb. De vit.
Proph.
Dan. 14. 1.
Dan. 6. 3, 4.

Hier. in Dan.
4.

Athan. Synopf.

Hier. in Dan.
4.

Hier. Proem.
Comm. in
Dan.

1. Sam. 8. 18.

1. Par. 18. 17.

Gen. 41. 45.

Exod. 2. 16.

2. Sam. 20. 16.

Disputatur
de ordine par-
tium libri
Danielis.

historiam *Ἰουδαίων* significasse videtur Synopsos Auctor, cum inter apocryphos Veteris Testamenti libros Habacucum quemdam recenset. Sed iudicio Magistrorum Ecclesie repudiata est tota hæc Danielis interpretatio, ascita vero est editio Theodotionis. Quamvis autem Daniele Sacerdotem dixerit levis ille Interpres, pluris mihi tamen est Theodotionis auctoritas, cujus editio, Hieronymo teste, *& Ebraeo, & cæteris Translatoribus congruit. In Theodotione autem nihil comparet hujusmodi. Verum concedamus summam fuisse Interpretis hujus fidem, quid ergo dixisse eum narrat Hieronymus? istud nempe: Homo quidam erat Sacerdos, nomine Daniel: Sixtus vero: ἀθεσπότης τῆς τοῦ ἱεροῦ, ὀνόματι δανιήλ. Haud dubie Ebraica, quæ sequebatur, sic habebant: *איש היה כהן דניאל שמו*. Græcus Interpres, כהן, reddidit, *ἱερός, Sacerdos*: perperam, nam hoc loco non *Sacerdotem*, sed *Satrapam* vel *ἀρχαγέω* notat, qualis fuit Daniel. Sic libro Samuelis secundo, octavo capite, filii David dicuntur Sacerdotes, Ebraice *כהנים*, Septuaginta Senibus *ἀρχαγέω*; Jonathani *רַבְרַבִּין*, *optimates*; Syro & Arabi, *Principes*. Auctor Paralipomenon de iisdem: *דראשנים ליד המלך* Septuaginta: *οἱ ἀρχαγοὶ τοῦ βασιλέως*, Vulgata ad verbum: *Primi ad manum Regis*. Sic, *Sacerdos On*, dicitur Putiphar in Genesi; sic Jethro, *Sacerdos Madian*, in Exodo; sic Ira Jairites, *Sacerdos David*, libro secundo Samuelis, qui principes fuerunt.*

VI. Dixi Sufannæ historiam fuisse in fronte libri Danielis collocatam in Septuaginta Interpretum antiquissimis editionibus; quippe egregium Danielis admodum pueri factum exponentem; ratione videlicet habita temporis. Qui vero rejeceverunt ad calcem, quod Vulgatus fecit Interpres, Ebraici exemplaris auctoritatem videntur secuti, unde abesse historiam hanc intelligebant. Idem de Beli & Draconis historia censendum est. Illuc etiam orationem Azariae, & trium puerorum Hymnum itidem ablegassent, si sedibus suis emota ea ac distracta integram aliquam ac plenam historiam, non hiulcam ac imperfectam constituissent. Porro pertinet ea Sufannæ historia ad postremum hunc usque capituli decimi tertii versum: *Et rex Astyages apposuit eum ad patres suos, & suscepit Cyrus Perses regnum ejus*. Is enim versus in optima Sixti V. editione Græca connectitur historiae Beli & Draconis. Reliquis Danielis capitibus quæ videtur inesse perturbatio, nulla est: sciendum quippe est, non historicum hic agere Daniele, sed Prophetam; nec annales condere, sed miracula Dei, & res sibi à Deo revelatas ac præsignificatas ita referre, ut conducant Lectoribus, eorumque ani-

mos ad pietatem accendant. Prioribus itaque sex capitibus aliena fere visa narrat: sex sequentibus sua ipsius exponit, accurate servata utrobique serie temporum. Nam etsi undecimo capite ad annum primum Darii Medi videtur reverti, cum superiori capite annum Cyri tertium attigisset, non est ita; Angelus enim sermonem capite decimo inchoatum, undecimo persequitur, & res Darii Medi temporibus gestas refert. Atque ea præposteri hujus ordinis longe probabilior est ratio, quam quæ ab Hieronymo proponitur. Putat enim idcirco capite septimo redire Baltasarem in scenam, cum præcedenti capite res Darii narrari essent cæptæ, *quod statim historiam historiam copulavit*, hoc est, voluisse ipsum historiam quinti capitis, sexti historiam serie continuata subnectere: cum tamen capitum etiam sequentium, quæ non historias exponunt, sed vaticinia, intricatus ordo sit & perplexus. Quod si aliqua sæpius iterata occurrunt, sic habeto, non visorum eorundem repetitam esse narrationem, sed visa eadem sæpius à Deo fuisse Danieli objecta, fortasse ut ejus animum validius percellerent.

VII. Cur autem partim Chaldaice, partim Ebraice, partim etiam Græce scriptus extet liber Danielis, nobis quoque pervestigandum est. Primum enim caput, cum tribus sequentibus secundi versiculis, Ebraice scriptum habemus; sequentia ad octavum usque caput Chaldaico narrantur sermone, quæ subinde à R. Levi ben Gerson Ebraice reddita sunt; reliqua rursus Ebraico, præter orationem Azariæ, Hymnum trium puerorum, Susannæ, Beli & Draconis historias, quæ Græce scripta sunt. Ac pia sane & laudabilis doctorum virorum opinio est, qui discrepantiæ hujus causas scrutantes, consulto id factum à Daniele affirmarunt, ut sex Chaldaicis capitibus haberent Chaldaei, quæ regibus suis evenissent; sequentibus quinque docerentur Ebraei futura mysteria post exitum Babylonicum imperium, Christi adventum & interitum, Hierosolymitanam cladem, Judaicarum reliquiarum salutem, & mortuorum ad vitam revocationem. At cur tandem primum caput, cum prioribus tribus secundi versibus, Ebraice conceptum est, quo res narrantur mære Chaldaicæ? cur visa Chaldaeorum regum ad septimum usque pertinent caput, sermo vero Chaldaicus ad octavum producitur? Veneri ergo mihi videtur propius, Librum Chaldaice primum fuisse exaratum à Daniele ipso, qui Chaldaica lingua jussu Regis Babylonii fuerat imbutus, & magnum linguæ hujus usum diutina inter Chaldaeos mora comparaverat; deinde Ebraice à Judæis reductibus, in gratiam & utilitatem suæ gentis, idque publica auctoritate; demum etiam Græce ab Auctore prisce Interpretationis, ab Aquila, Theodotione, Symmacho, & aliis. Inde contigit, ut male multatis & detruncatis exemplaribus, quod labentibus annis usque nimis verum est, in ea præsertim gente, tot exiliis, ruinis, ac incendiis vastata, cum librarii ad describendum opus & recomponendum accederent, quæ in Ebraico exemplari deerant, ex Chaldaico supplere cogentur; unde ambiguus ille fetus exortus est. Orationi vero Azariæ, Hymno trium puerorum, Susannæ, ac Beli & Draconis historiis, quod lectu jucundæ, & ad vulgi captum essent accommodatæ, contigisse puto, ut valde celebrarentur inter Hellenistas, & Alexandrinos præsertim, reliquosque Ægyptios, quorum ingenium hujusmodi deliciis & auditibus mirifice capiebatur. Inde ergo prodeunte maxima Græcorum exemplarium copia, primigenia ipsa archetypa, ut fieri assolet, neglecta jacuerunt, ac sensim denique interciderunt; vel, ut acute conjicit Origenes, à Judæis ipsis dedita opera superpressa sunt, cum majorum suorum infamiam, scelerumque vestigia alio scelere abolere starent. Quod ut felicius succederet, ipsum Historiæ Susannæ artificem, Græcum quemdam hominem nominabant, ut refert Hieronymus; Interpretem ipsum fortasse, aut commentitiam aliquam personam, pro Auctore, nefaria arte obtrudentes.

VIII. Non est nostri otii, aut instituti, ea colligere, quæ de Græcis illis libri Danielis partibus habitæ à piis juxta & eruditus hominibus adversus horum temporum Heterodoxos disputationes peperere. Duo tantum Lectorem monebo, quæ his reliquiis auctoritatem aliquam conciliare possunt: multos primum in iis Ebraicis occurrere, quod ab eruditis jamdiu est observatum; quos si quis oculis æquis perspexerit, Ebraice primitus fuisse conceptas fatebitur; deinde Judæos Historiæ Susannæ veritati non refragari, sed Libri tantum hujus, quo ea continetur, auctoritatem oppugnare, unico hoc argumento, quod Ebraicis literis consignatus non extet; cujus rei probabilem hanc dari causam ab Origene, quam dixi, quæcunque progenitorum suorum corruptelas ac impuritates monumenta continerent, summo à recentioribus Judæorum Magistris studio erasa fuisse & oblitterata.

IX. Ad opinionem suam comprobendam nonnulla affert Origenes, quæ ab Ebræo quodam sese accepisse narrat; nempe vulgata traditione inter populares ejus

Hier. in Dan.

Disputatur
cur partim
Ebraice, partim
Chaldaice,
partim
Græce scri-
ptus extet.

Orig. in Epist.
ad African.

Hier. Præf. in
Dan.

Nonnulla af-
feruntur ad
auctoritatem
Additamen-
tis Danielis
concilian-
dam.

Origen. in Ep.
ad Afric.

Disputatur
de Senibus,